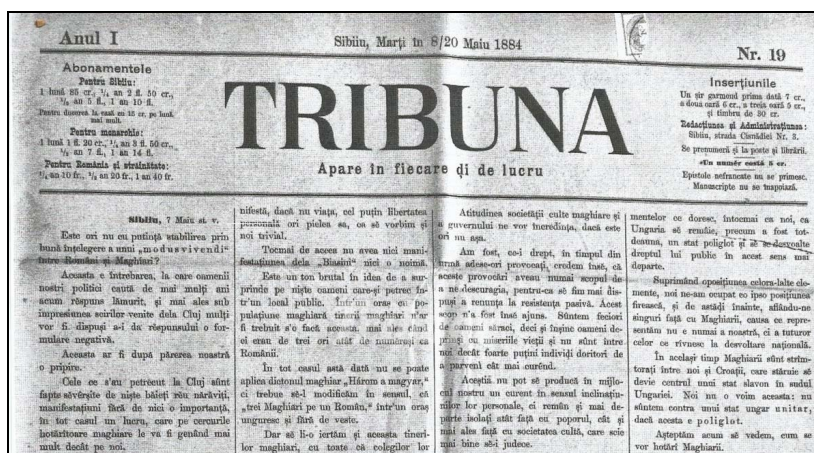


## 2016 - ANUL COȘBUC (XXXI):

### Silași - acuzat că e „agitator daco-roman... cum de a cutezat el să țină... prelegeri în limba românească?”



**Cercetătorii vieții lui George Coșbuc au analizat și reanalizat relația cu profesorul Grigore Silași, episodul fiind considerat foarte important în pregătirea lui. O întrebare importantă: a fost Coșbuc elevul lui Grigore Silași, sau nu?**

Lucian Valea dedică un subcapitol - cu titlul „Profesorul Silași” - clarificării acestui episod:

«„Toată atenția studențimii românești din Cluj, în toamna când se înscria Coșbuc la facultate, era îndreptată spre Societatea „Iulia”. La 3/15 mai studenții maghiari „ard pe Feleac ziarele românești, Tribuna, Gazeta Transilvaniei, Luminătorul și Observatorul. Ei produc dezordine „la cursul profesorului Silași și organizează demonstrații la locuința acestuia și a altor fruntași români”. Profesorul izbutește să fugă, ascunzându-se în cimitir. Huliganii îi devastează biblioteca și incendiază o parte din cărți.

Presă românească din Transilvania ia apărarea lui Silași.

Se aude și vocea ziarului Siebenbürgischdeutsches Tageblatt, din Sibiu, care în 21 mai scrie că „persecuțiile românilor loveau și în celelalte naționalități. Guvernul, în loc să ia măsuri împotriva actelor șovine, pune sub anchetă societatea studenților români pe care o desființează prin ordonațiunea din 25 noiembrie, după ce mai înainte îl suspendase pe Grigore Silași de la catedră prin ordinul ministrului Trefort – nr. 25.654 din 17 iulie 1884. Silași, acuzat de ziarul Kolozsvari Közlöny că e „agitator daco-roman”, e chemat „în fața juriului compus din colegii săi de la universitate (...) să se justifice cum de-a cutezat el să țină la universitatea din Cluj prelegeri în limba românească (...)?”. Cursul anunțat pentru anul școlar 1884-1885 nu-l mai poate preda. Una din ultimele sale manifestări publice e toastul ținut la un bal studentesc de la începutul lui februarie 1885, după care e definitiv îndepărtat din universitate – „scos la pensie continuă”, în 1886, prin înalt decret al „majestății sale imperiale, regale și apostolice” și înlocuit cu Gergely Moldovan.

Studentul în litere și filozofie George Coșbuc nu e deci „elevul” lui, cum s-a afirmat, și nici nu audiază măcar unul din cursurile de istoria limbii și literaturii române, predate de acest dascăl „mic, îndesat, îmbrăcat întotdeauna în negru cu căputul – paltonul – lung și pururea cu cilindrul pe cap”.

Mai sigur e că cei doi s-au întâlnit în cercurile românești clujene. Silași îi va fi îndrumat „ce să cetească, ce să traducă, îi va fi dat și cărți din biblioteca sa, îl va fi invitat la el acasă, pe strada Bisericii Ortodoxe (Görög templom utca) la nr. 1 unde locuia”. „Poetul va mai avea prilejul să-l întâlnească și la Casina română, unde studenții prezentau programe culturale, iar el declama versuri revoluționare, căci „idealul lui” acum „erau Burns, Shelley, Schiller și Goethe”.

Judecând lucrurile din punctul de vedere al poetului, Coșbuc n-a avut decât de câștigat înscriindu-se la facultatea filozofică, secția literaturi clasice. Silași era atunci mult mai interesant ca port-drapel al câtorva idei despre cultura, literatura și ființa poporului român și mai ales ca prieten al studenților români exercitând, prin conversații directe, o puternică influență asupra lor.

Încă din iarna lui 1884-1885, Coșbuc se va face repede cunoscut în lumea „inteligenței” românești din Cluj, fiind invitat de însuși protopopul Tulliu Rozescu în familia căruia „citește cele dintâi versuri pe care le semnase cu pseudonimul C. Boșcu”. (...) la Biblioteca Universității răsfoiește “cărți și reviste care se potriveau cu înclinațiile sale literare”.

Aici, se cuvine să facem câteva precizări despre profesorul universitar, scriitorul și folcloristul Grigore Silași (n. 27 ian. 1836, în Beclean, jud. Bistrița Năsăud – m. 1897, Năsăud); notele biografice sunt citate selectiv din „Enciclopedie Tribuna” – autor dr. Vasile Crișan:

«Studii seminariale la Năsăud, Dej și Cluj (1847-1848) cu examen de maturitate în 1855. Studii teologice la Blaj; bursier la Colegiul „Sfânta Barbara” din Viena; doctor în teologie la Viena (1862); doctor în filozofie la univ. din Cluj (1881). A fost vicerector la Colegiul „Sfânta Barbara” (1862-1872), apoi profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj (1872-1886). La 1865 este editor și redactor-responsabil la revista Sionul românesc, „foaie bisericească, literară și scolastică”, scoasă la Viena (1 iul. 1865-15 oct. 1867 și 15 ian.-15 sept 1872). Membru de onoare al Academiei Române din 13 sept. 1877. A fost mentorul Societății „Julia” a studenților români de la Universitatea din Cluj. (...) O serie de colaboratori ai Tribunei (George Coșbuc, Petre Dulfu, Silvestru Moldovan, Virgil Onițiu) i-au fost studenți sau adepți, introducându-se în tainele limbii, literaturii și folclorului românesc sub îndrumarea sa. Publică numeroase studii și articole în Transilvania, Familia, Erdély Museum, ș.a. În Tribuna, Sibiu. An. XIV, 1897: Silași, Grigore, Autobiografie, nr. 8-9. Opera: Apologii, discuțiuni filologice maghiare privitoare la români, 1879; Renașterea limbii române în vorbire și scriere, 1879; 1881.»

Jacob Popper clarifică relația poetului cu marele profesor Grigore Silași: «Se știe astăzi că Silași este acela care i-a pus în mână lui Coșbuc poemul “Zlatna” de Martin Opitz, sfătuindu-l să-l traducă. În conversațiile lor particulare, profesorul trebuie să-i fi vorbit tânărului poet despre necesitatea studierii literaturii populare cu și mai multă căldură decât putea s-o facă de la înălțimea catedrei.»

În primul ei an de existență Tribuna prezintă principalele evenimente din Transilvania, analizându-le, comentându-le și încercând să prezinte și soluții pentru dezamorsarea conflictelor.

În același număr (Tribuna nr. 19 din 8/20 mai 1884), în care a apărut articolul cu evenimentele din Cluj (semnate de „Opinca românească”), editorialul directorului fondator al cotidianului sibian încearcă să lămurească poziția pe care publicația o avea față de aceste evenimente:

«„Este ori nu cu puțință stabilirea prin bună înțelegere a unui “modus vivendi” între Români și Maghiari?

Aceasta e întrebarea, la care oamenii noștri politici caută de mai mulți ani acum răspuns lămurit, și mai ales sub impresiunea scirilor venite dela Cluj mulți vor fi dispuși a-i da răspunsului o formulare negativă.

Aceasta ar fi după părerea noastră o pripire.»

(va urma)

**Marius Halmaghi**

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxxi-silasi-acuzat-ca-e-agitator-daco-roman--cum-de-a-cutezat-el-sa-tina--prelegeri-in-limba-romaneasca-118586.html>

În: *Tribuna*, 31 iulie 2016.

The screenshot shows a web browser window with the URL: [www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxxi-silasi-acuzat-ca-e-agitator-daco-roman--cum-de-a-cutezat-el-sa-tina--prelegeri-in-limba-romaneasca-118586.html](http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxxi-silasi-acuzat-ca-e-agitator-daco-roman--cum-de-a-cutezat-el-sa-tina--prelegeri-in-limba-romaneasca-118586.html). The page header includes the Tribuna logo and the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title: "2016 - anul COȘBUC (XXXI): Silași - acuzat că e „agitator daco-roman ... cum de a cutezat el să țină ... prelegeri în limba românească?’". To the right of the title are social media sharing buttons for Facebook (0 shares), Twitter (0 tweets), and a green share button. Below the title is a search bar labeled "Cautare". At the bottom of the article preview, it shows the date "31.07.2016 23:28", the number of views "1651 vizualizari", and the number of comments "0 comentarii".